

29. 1. 2026

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Péče rodičů po novele od 1.1.2026

Cílem předmětného článku je popsat změny úpravy péče o nezletilé děti, které přináší novela občanského zákoníku [1] č. [268/2025](#) Sb.[2] (dále jen „Novela“). Předním hlediskem pro rozhodování soudů ve věci úpravy péče o nezletilé děti je nadále nejlepší zájem dítěte, hlavním vodítkem je pak rovnocenná péče kompetentních rodičů.

Právní úprava platná do 31.12.2025 vymezovala v ustanovení § 907 odst. 1 občanského zákoníku v podstatě 3 formy péče - výlučná péče jednoho z rodičů, střídavá péče a společná péče. Je pravdou, že společná péče rodičů se objevovala v naší advokátní praxi spíše výjimečně, poslední dobou však častěji, a to u rodičů, kteří byli na všem ve shodě, tedy nejen na tom, kdo a kdy bude o děti pečovat, ale i na tom, jak se budou podílet na hrazení nákladů dětí, protože výživné soudy u této formy péče rodičům neurčovaly. Soudy do 31.12.2025 pak při rozhodování dle ustanovení § 907 odst. 2 občanského zákoníku zohledňovaly zájem dítěte, byla zde však další kritéria, na která měl soud brát ohled, jako např. osobnost dítěte, citové vazby dítěte k sourozencům, prarodičům, kdo o dítě dosud pečoval, kde má dítě lepší předpoklady pro zdravý a úspěšný vývoj.

Po Novele již budeme mít pouze péči obou rodičů s tím, že jediným hlediskem bude zájem dítěte. Domnívám se, že v něm budou zahrnuta v rámci komplexního posuzování i některá ze shora uvedených kritérií, ale již se nebude hledat „lepší“ rodič, protože to vše vedlo jen k eskalaci sporů rodičů. 9. rodinněprávní symposium Justiční akademie [\[3\]](#) zdůrazňuje, že koncept nejlepšího zájmu dítěte je flexibilní a adaptabilní, bude tedy možné jej v rozhodnutích hodnotit ve světle specifických okolností konkrétního dítěte. Jedním z vodítek pak budou rodičovské kompetence obou rodičů.

Zjišťování nejlepšího zájmu dítěte se již nyní velice často objevovalo v judikatuře Ústavního soudu, a i v praxi braly soudy v úvahu 4 základní kritéria při úpravě výchovných poměrů dětí: 1) existence pokrevního pouta mezi dítětem a osobou usilující o jeho svěření do péče; 2) míra zachování identity dítěte a jeho rodinných vazeb v případě jeho svěření do péče dané osoby; 3) schopnost osoby usilující o svěření dítěte do péče zajistit jeho bezproblémový vývoj a jiné potřeby; a 4) přání dítěte. [\[4\]](#) I po Novele lze nacházet nejlepší zájem dítěte v jeho potřebách, postoji, přání a v rodičovských kompetencích.

V praxi se často objevoval poměrně silný tlak na to, aby dítě opakovaně projevilo své přání, s kým z rodičů by chtělo trávit svůj čas, u koho chce být více a proč. Bohužel to mohlo vést k tomu, že se dítě dostávalo do konfliktu loajality, obzvláště v silně vyhrocených sporech rodičů. Rodinněprávní symposium v této souvislosti podle mne velmi správně poukazuje na to, aby soud primárně poskytoval dítěti informace, nikoliv je od dítěte získával s tím, že pokud se chce dítě vyjádřit, musí mu k tomu dát prostor. Stávalo se, že děti, někdy pod To, že dojde ke zrušení pojmu „výlučná“ péče a „střídavá“ péče vlivem nepřesných informací, nabyly dojmu, že jakmile jim bude 12 let, budou moci říct svůj názor a podle jejich přání pak soud rozhodne.

Ústavní soud sice judikoval, že při hledání nejlepšího zájmu dítěte je zásadním vodítkem názor dítěte, což bylo za předpokladu, že dítě je dostatečně rozumově a emocionálně vyspělé, aby ho bylo schopno formulovat [\[5\]](#), nicméně rovněž upozorňoval na to, že nelze rozhodnutí soudu založit pouze na přání dítěte a neposuzovat pečlivě a komplexně jeho zájmy. [\[6\]](#) Stávalo se, že děti kolem věku 12 let vyslovovaly mnohdy přání poměrně jednoznačné, a to být ve výlučné péči toho z rodičů, který po

něm nic nechce, nenutí ho do učení, nechává ho hrát hry na počítači, trávit čas na mobilu, nemá na něj tedy žádné nároky a bylo pak na posouzení soudu, zda takové přání dítěte, které z péče vylučovalo druhého rodiče, je v jeho nejlepším zájmu, a to i s ohledem na budoucí vývoj dítěte.

V souvislosti s Novelou se objevují často názory, že je konec střídavé péče, že dojde k zásadní změně. Není tomu tak. Jako doposud, pokud byli rodiče ve shodě, nikdo jim nezasahoval do rozsahu péče, na kterém se domluvili, což se ani po Novele nezmění, a i nadále tak bude moci o dítě převážně pečovat jeden z rodičů, pokud druhý rodič souhlasí, případně nejví zájem, nebo se budou moci nadále v péči o děti střídat oba rodiče. To, že dojde ke zrušení pojmu „výlučná“ péče a „střídavá“ péče, já osobně vítám. Mnoho zejména maminek přicházelo s tím, že není možné, aby dítě bylo ve střídavé péči, protože je malé, co by tomu řeklo okolí a že rozhodně chce svěřit dítě do své výlučné péče. Postupem času, a to zejména pod vlivem judikatury Ústavního soudu, tento názor ustupoval. Bohužel mnoho rodičů, ale i školských zařízení mělo k tomu navíc postoj ten, že pokud má jeden z rodičů dítě v péči, rozhoduje v podstatě o všem, o škole, o lékařské péči i o bydlišti dítěte, má právo na informace ze strany školy, atd. Nikdy tomu tak sice nebylo, protože máme ustanovení § 877 odst. 2 občanského zákoníku, ale v praxi to mnohdy bylo spojováno právě s výlučnou péčí jednoho z rodičů. K tomu by již nyní nemuselo docházet, když budou pečovat oba rodiče, jak zákon zakotvuje. Nemyslím si, že tím spory mezi rodiči vymizí, ale pokud již nyní zákon definuje, že máme pouze rovnocennou péči obou rodičů, bude předmětem těchto sporů nadále již „jen“ rozsah péče každého z nich, nikoliv pojmenování péče.

Jak jsem uvedla shora, od 1.1.2026 tedy budou nezletilé děti svěřovány do péče obou rodičů, a to ve 2 modelech. Bude-li dohoda rodičů, soud rozhodne tak, že dítě zůstává v péči obou rodičů a nebude určovat rozsah péče o dítě každého z nich. To je v podstatě model společné péče tak, jak jsme ho znali doposud. Nebudou-li rodiče ve shodě, nedohodnou-li se na tom, kdo a v jakém rozsahu bude o dítě pečovat, určí rozsah péče každého z rodičů soud.^[7] Vymezí tedy přesně časové intervaly péče každého z rodičů tak, aby bylo předmětné rozhodnutí soudně vykonatelné. Navíc bude soud moci, bude-li to nutné, zasáhnout i do rodičovské odpovědnosti a tuto omezit. Ustanovení § 858 odst. 1 občanského zákoníku nově vymezuje, jaká práva a povinnosti rodičů zahrnuje rodičovská odpovědnost.

Soudní rozhodovací praxe bude zcela logicky nadále vycházet z dosavadní judikatury Ústavního soudu, která se opakovaně zabývala střídavou péčí, kdy Ústavní soud poukazoval na to, že dítě má právo na péči obou rodičů a pokud se od tohoto obecný soud odchýlí, měl by zdůvodnit a vysvětlit, proč v daném případě nebyla možná péče obou rodičů. Zdůrazňoval, že to není totéž jako péče jednoho z rodičů a rozšířený styk s druhým rodičem, což se často v rozhodnutích soudů objevovalo. Nález Ústavního soudu ze dne 5.2.2025, sp. zn. I. ÚS 2364/24 pak poměrně jednoznačně uzavřel, že střídavá péče není jen ta symetrická 50:50, což nemá a nikdy nemělo oporu v zákoně, ani ústavním pořádku, ale že základem je nejlepší zájem dítěte, který stojí nad zájmy rodičů, kteří žijí v představě, že mají právo na přesnou ideální polovinu svého dítěte. A i když to může znít úsměvně, jsou opravdu rodiče, kteří počítají hodiny, aby jejich péče byla skutečně dokonale rovnoměrná. Zájem dítěte pak bohužel stojí stranou. Pro dítě je však zásadní kvalita vztahu a způsob, jakým ten čas s rodičem tráví než kvantita toho času. V předmětném nálezu tak Ústavní soud uzavřel, že není žádný důvod dovozovat, že by výchozí model pro úvahy soudu mělo být symetrické rozložení péče mezi oba rodiče.

Smyslem Novely je naplnit základní potřebu dítěte, tedy mít a rozvíjet svůj vztah k oběma rodičům. V praxi však budou nadále specifické případy ve formě alkoholismu, domácího násilí, kdy půjde o rodiče s narušenými rodičovskými kompetencemi a tam pak bude soud zjišťovat, v jakém rozsahu se daný rodič může na péči o dítě podílet, případně zda není třeba omezit v určité části jeho rodičovskou odpovědnost, což se doposud v praxi dělo spíše výjimečně.

Lze tedy uzavřít, že po 1.1.2026 budeme vycházet z toho, že dítě má právo na rovnocennou péči

obou rodičů a práva obou rodičů na péči o dítě mají stejnou váhu. Pokud oba rodiče budou mít skutečný zájem o dítě pečovat, nadále bude možné uplatňovat stávající judikaturu Ústavního soudu týkající se střídavé péče a lze tak vycházet z jejich závěrů, kdy ideálním modelem tak nadále může být rovnoměrná symetrická péče obou rodičů. To hlavní by však měl stále být nejlepší zájem dítěte a po individuálním posouzení daného případu lze dospět k závěru, že ideální nemusí být péče 50:50.

Na co upozorňuje 9. rodinněprávní symposium a co je určitě pro pochopení smyslu této Novely podstatné, je to, že pojem rovnocenná péče obou rodičů má hodnotový význam, nikoliv tedy totožný s pojmem rovnoměrná péče, která má kvantitativní význam, kdy však ani rovnoměrnost se nerovná 50:50.

Závěrem lze uvést stále opakované pravidlo, že nejlépe znají své dítě jen jeho rodiče, ti tedy mají tu možnost rozhodnout o svých dětech, dohodnout se, jaké uspořádání péče pro ně bude to nejlepší a v jejich nejlepším zájmu. Stát do jejich vztahů zasahuje, až když tato dohoda není možná. Sebelepší soudní rozhodnutí tak nemůže nahradit dohodu rodičů. Já jsem toho názoru, že rovnocenná péče obou rodičů je správný krok a i když my právníci v tom můžeme vidět jen zbavení nálepek výlučné a střídavé péče, v praxi to může některým rodičům pomoci, pokud již na začátku bude jasně dáno, že oba rodiče jsou rovnocenní a nemají jen práva, ale i povinnosti vůči svým dětem.

JUDr. Martina Švejdová

PADĚRA & PARTNEŘI

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

[PADĚRA & PARTNEŘI s.r.o. advokátní kancelář](#)

Svaté Anežky České 32
530 02 Pardubice

Tel.: + 420 773 240 555
E-mail: info@akprp.cz

[1] Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník

[2] Zákon č. [268/2025](#) Sb., kterým se mění zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

[3] Justiční akademie, 9. rodinněprávní symposium – Interpretace a aplikace zásadních ustanovení rozvodové novely

[4] Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014

[5] Např. Nález Ústavního soudu z 8.12.2024, sp.zn. I. ÚS 1708/17, z 9.10.2019, sp.zn. IV. ÚS

[6] Např. Nález Ústavního soudu z 18.12.2014, sp.zn. I. ÚS 1708/14

[7] § 907 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb.

Další články:

- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)